

САТАЛЕХІТ ЯК ЗОВНІШНІЙ ЧИННИК ЯВИЩ ЕКОНОМІЧНОЇ ДЕЗІНТАГРАЦІЇ В ЄС

Відякіна М.М., к.е.н., доцент кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин
Інститут міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Наслідки референдуму за незалежність Каталонії й відокремлення регіону унаслідок Каталекзиту дедалі більше оцінюються як масштабніші для ЄС, ніж Brexit, і такі, що здатні призвести до «балканізації» Європи. Відомо, що рухи за розширення регіональної автономії активно діють в Баварії, Провансі, Сілезії, Трансільванії та ін., а 22 жовтня за розширення регіональної автономії висловилися жителі північних регіонів Італії – Ломбардії і Венето.

Основними причинами зіткнення Барселони й Мадриду виступають економічні і саме з них витікають можливі наслідки розвитку ситуації. Відокремлення регіону може різко ослабити як іспанську, так і каталонську економіку. Крім того, у випадку Каталекзиту регіон, на який припадає 20% ВВП Іспанії, змушений буде прийняти близько 20% державного боргу країни, який минулого року досяг рекордної за сто років позначки в 1,107 трлн. євро.

У випадку жорсткого розриву Каталонія ризикує втратити членство в ЄС й автоматично припинити користуватися умовами спільного ринку (саме це непокоїть більшість зарубіжних компаній, а це в свою чергу може суттєво скоротити або й відвернути інвестиції з регіону). Для реінтеграції ж регіону з ЄС (а також ООН і НАТО) потрібно буде пройти всі нелегкі і тривалі процедури. Каталекзит також може призвести до виходу регіону з СОТ, спричинити втрату доступу до фінансових ресурсів ЄС. Вихід же із зони євро для банків регіону означає втрату доступу до інструментів ЄЦБ.

Саме перераховані ризики і монетарна невизначеність змусили переважну більшість корпорацій стрімко вивести з Каталонії свої штаб-квартири. Цьому, крім іншого, сприяло і термінове прийняття іспанським урядом декрету про спрощену зміну юридичної адреси. З жовтня для перереєстрації в Іспанії досить рішення ради директорів (згода зборів акціонерів не потрібна), тобто змінити юридичну адресу фірми можуть за лічені години, чим багато з них скористалися.

Так, найбільші фінансові інститути, включаючи третій і четвертий за обсягами активів банки Іспанії CaixaBank (обсяг активів – 350 млрд. євро) і

Sabadell (212 млрд. євро), перенесли свої юридичні адреси до Валенсії і Аліканте.

Свої штаб-квартири перенесли найбільша компанія в галузі нерухомості Inmobiliaria Colonial; провідні телекомунікаційні корпорації країни – Cellnex Telecom (капіталізація 1,7 млрд. євро) і Eircom Wireless Telecom; газовий гігант Gas Natural Fenosa (капіталізація більше 35 млрд. євро); дві компанії будівельного ринку сумарною капіталізацією близько 6 млрд. євро – Colonial і Albertis.

Про переїзд до Мадриду оголосили страхова компанія Catalana Occidente (капіталізація 1,2 млрд. євро), лідер ринку кур'єрської пошти MRW (річний оборот понад 136 млн. євро), книжкове видавництво Editorial Planeta, світові лідери в сегменті ігристого вина cava Freixenet і Codorniu, водопровідна компанія Aguas de Barcelona.

Юридичну адресу змінили не лише великі компанії, акції яких котируються на біржі, а й середній бізнес. Що ж стосується іноземних фірм, то, наприклад, японські компанії вже впродовж п'яти років поступово переносять представництва корпорацій в Мадрид, аналогічно вчинили Volkswagen і Daimler.

Catalexit засвідчив, окрім іншого, й те, що у Європі і за її межами є певні сили (зовнішні чинники), які готові провокувати такого роду зміни з метою переформатування всього ЄС. Цілком можливо, що Каталекзіт є однією із перших спроб перевірки реакції ЄС на подібні трансформації. Переформатування ЄС, крім того, вимагають об'єктивні закони і, що найголовніше, вимоги економіки. Йдеться про старіння населення, навантаження на працююче населення, різницю в рівні продуктивності праці, розвитку економік, боргових проблем, проблем банків південної Європи (у тому числі й іспанських). Очевидно, що дезінтеграційні процеси в Європі триватимуть поки не буде розроблена нова стратегія переформатування Союзу, адже екстенсивний розвиток ЄС в нинішній формі є безперспективним.

Джерела:

1. McRae H. The Catalan independence referendum is a much bigger issue for the EU than Brexit [Electronic resource] / H. McRae // Independent. – Sept. 30, 2017. – Mode of access: <http://www.independent.co.uk/voices/catalonia-catalan-referendum-spain-eu-economic-powerhouse-brexiteuropean-union-a7975766.html>.

2. Petroff A. More companies quit Catalonia as break from Spain looms [Electronic resource] / A. Petroff, Ch. Liakos // CNN Money. – Oct. 6, 2017. – Mode of access: <http://money.cnn.com/2017/10/06/investing/catalonia-independence-banks-companies-spain/index.html>.